JORDÄGAREN

Informationsblad från Orsa Besparingsskog Nr 54 oktober 2016

FÖRVALTAREN HAR ORDET

Det brukar sägas att varje årstid har sin tjusning, men visst är det något alldeles speciellt med hösten! Naturen uppträder i en magnifik färgskala, luften är tunnare och de första minusgraderna påminner om vad som komma skall. Frysar fyllda med bär, svamp, fisk och kött skapar hos många av oss en behaglig känsla av välbefinnande – kanske för att den fyllda frysen är ett bevis på vår självförsörjande förmåga.

Joakim Myhrman, förvaltare för Orsa Besparingsskog.

> En förvaltningstjänst i besparingsskogens regi skulle underlätta att ta ansvar och att aktivt bruka sin skog.

Verksamhetsåret 2016 är inne i sitt slutskede och till stora delar löper verksamheten på som planerat. Den oroliga färdigvarumarknaden i Nordafrika medför dock att det i skrivandets stund fortfarande finns viss osäkerhet gällande nivån för årets timmerleveranser, vilket har stor resultatpåverkan. Budgetprocessen för 2017 startades upp redan i början av augusti och har precis avslutats. Det har periodvis varit ett mycket intensivt arbete och för min del en mycket lärorik process. Budget för 2017, som finns presenterad i detta nummer av Jordägaren, är en väl genomarbetad budget som inrymmer några särskilt intressanta poster.

I vårens utgåva av Jordägaren reflekterade jag kortfattat runt den förvaltningskampanj som en virkesköpande aktör lanserade under våren och vad det skulle innebära om besparingsskogen började arbeta på ett liknande sätt. Redan vid vårstämman gav flera av er delägare uttryck för att ett förvaltningsupplägg för delägarfastigheter är något som besparingsskogen borde titta närmare på.

Vi har nu tittat närmare på det och resultatet av vårt arbete presenterades för ett femtiotal åhörare vid seminariet den 6/10. En av de särskilt intressanta posterna i 2017 års budget gäller just förvaltning av delägarfastigheter. Jordägarnämnden har i bidragsbudgeten för 2017 äskat medel för att finansiera uppstart av projekt delägarförvaltning.

Idéen om förvaltning av delägarfastigheter är i grunden relativt enkel. Det handlar om att skapa en organisation som kan förvalta delägarnas fastigheter och bistå med sakkunskap i skogsägarfrågor. Syftet är i första hand att åstadkomma en ökad och tidsenlig delägarnytta. Vad nyttan faktiskt är kan naturligtvis skilja sig åt från en delägare till en annan, delvis beroende av fastighetens storlek, målsättning med ägandet

Forts. sid. 2 ➡

INNEHÅLL

Förvaltaren har ordet 1
Vägarna i Orsa kommun och på Orsa Besparingsskog 2
Ett stort GA för jordägarvägarna 3
Varför ska man röja? 4-5
Så tar du hand om älgen efter skottet 6-7
Pulled Moose 7
Från kottar till fastigheter 8
Mot nya utmaningar 8
Orsa Besparingsskog verksamhetsplan 2017 10-11
Kungörelse av jordägarstämma 264 nov 2016 12

Gasol
till bra priser!
På Tallheds plantskola kan du återfylla dina godkända gasolflaskor till mycket förmånliga priser.

och vilka förutsättningar som finns för ett aktivt brukande. En förvaltningstjänst i besparingsskogens regi skulle för er delägare innebära en trygg och pålitlig samarbetspartner i alla frågor som kommer med att äga och bruka skog. Vidare så skulle det också skapa goda förutsättningar för ökade samordningsvinster och ett kostnadseffektivt brukande. Ordet förvaltning kan av den aktiva skogsägaren uppfattas som avskräckande. Förvaltning ska inte likställas med att frånta ansvar eller inflytande, tvärtom så innebär en förvaltningstjänst i besparingsskogens regi att det skulle underlätta att ta ansvar och att aktivt bruka sin skog. Allt med utgångspunkt i den enskilde skogsägarens förutsättningar och ambitionsnivå. Listan på vilka potentiella mervärden en förvaltningstjänst skulle kunna medföra kan göras lång. För min del är det uppenbart att det finns en stor potential!

För stunden finns en övergripande plan för hur en förvaltningstjänst kan byggas upp och utformas. Att skapa en organisation som kan erbjuda en förvaltningstjänst kommer att ta tid och det kommer initialt innebära investeringskostnader. Vi är beredda att ta nästa steg om ni delägare vill det!

Kom till höststämman och rösta för en inriktning som innebär ökad delägarnytta!

Joakim

Vägarna i Orsa kommun och på Orsa Besparingsskog

Orsa Besparingsskog

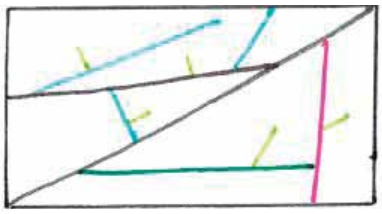

Enskilda vägar på Orsa Besparingsskogs mark (en fastighet) ca. 600 km.

Jordägarvägar: skogsvägar och byvägar

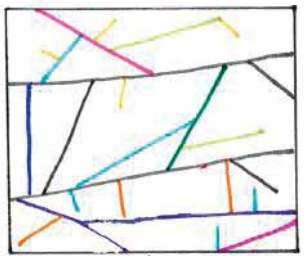

Enskilda vägar som ligger på flera fastigheter.

	GEOMETRISK STANDARD			
	framkomlighet för 24 meters lastfordon			
	Dimensionerad hastighet, normalt km/h			
TILLGÄNGLIGHET	60	40	30	20
Last- och personbildstrafik hela året	1A	2A	3A	
Lastbilstrafik hela året utom vid svår tjällossning. Personbilstrafik hela året	1B	2B	3B	
Lastbilstrafik hela året utom under tjällossnings- och ihållande regnperioder. Personbilstrafik hela året utom under tjällossningen.		2C	3C	4C
Lastbilstrafik i huvudsak vintertid. Personbilstrafik även sommartid.				4D

(Skogforsk, LRF Skogsägarna, Skogsstyrelsen)

Jordägarvägar Skogsvägar ca 700 km samma vägklasser som Orsa Besparingsskog och övriga skogsbilvägar	-Bidragsvägar (klass 1) -Klass 2 (Större genomfarter) -Klass 3 (Genomfarter, större drivningsvägar) -Klass 4 (drivningsvägar)
	-Åtkomstvägar -Övriga enskilda vägar (enskilda markägare eller organisationer)
Jordägarvägar Byvägar och turistvägar med kommunaltbidrag ca. 200 km	-Klass 1 (skolor) ex. Högbäcksvägen -Klass 2 (större genomfarter) ex. Lisselhedsvägen -Klass 3 (genomfarter, stickvägar med 3 eller flera bofasta fastigheter) ex. Lövavägen -Klass 4 (små stickvägar) ex. Tjärnbäcksvägen -Turistvägar (skogsvägar med kommunbidrag) ex. Backängsvägen

Skogliga vägklasser

De allmänna vägnätet delas in i tre bärighetsklasser. Enskilda skogsbilvägar byggs normalt alltid med inriktning mot BK1, som tillåter en fordonsvikt på 60 ton (10 ton på enkel axel och 18 ton på boggie)

Tillgänglighet

Skogsbilvägar delas in i vägklasser utifrån tillgänglighet (motsvarar ungefär bärighet, klass A-D), alltså vilken tid på året som man når upp till en bärighet motsvarande BK1. Tillgänglighetsklassen påverkas av mark- och dräneringsförhållanden och hur tjock överbyggnaden är på vägen. Högre tillgänglighetsklasser kräver tjockare bärlager och eventuellt förstärkningslager.

Geometrisk standard

Den geometriska standarden beskriver hur fort bilarna kan köra. Den geometriska standarden påverkar sådant som mötessikt, stoppsikt, avståndet till dikesbotten och vägytans och slänternas jämnhet. Skogsbilvägarna byggs i geometrisk standard 1-4.

- **Allmänna vägar** ex. 45:an, Ämåsjövägen
- **Enskilda vägar** ex. jordägarvägar, Orsa Besparingsskogs vägar, enskilda markägare, organisationer
- **Kommunala gator och vägar** ex. Kyrkogatan, Blästgatan

Ett stort GA för jordägarvägarna?

GA=Gemensamhetsanläggning

Historia: Fastigheter gick ihop och ansökte (lämnade förslag) till vart det ville ha vägar. Stigar och hästvägar gjordes om till vägar. I bästa fall har fastighetsägarna skrivit på att de upplåter mark för vägområdet (detta är påskrifter från slutet av 1800-talet och framåt). På vissa vägar finns ingen dokumentation.

Nuläge: Vägarna ligger på flera fastigheter och det finns inget fastställt vägområde med någon juridik bakom. I princip skulle en markägare kunna stänga av vägen, vägra fungerande diken och tillräcklig överbyggnad på vägen (då tittar vi inte på historiska aspekter och gammal hävd m.m.) då har vi ett väldigt tungarbetat vägnät. Orsa Besparingsskog har ingen juridisk skyldighet att sköta jordägarvägarna.

Vi vill ha vägar så att vi kan ta oss till våra fastigheter, vi vill kunna få ut virke, plantera, röja, jaga, fiska och ha ett fungerande vägnät för flera av våra dagliga rutiner. För att säkerhetsställa framtida skötsel av vägarna behöver vi få det juridiskt fastställt genom ett GA.

Det finns en lantmätare i Gävle med lång erfarenhet som kan hjälpa oss med förenklad förrättningsform, som jag ser det är han den enda som har tillräckliga kunskaper för att kunna genomföra detta stora GA på samtliga jordägarvägar och godkända åtkomstvägar. En kostnadseffektiv förrättning av GA bygger på att andelstalet i vägarna sätts utifrån fastigheternas arealer i förhållande till totalarealen.Kostnaden för en traditionell förrättning med tonkilometermetoden blir så hög så att det omöjliggör GA-bildande.

Förrättningslantmätaren har delvis gått i pension så vi har inte så lång tid på oss. Kostnaden för förrättningen bekostas av Orsa Besparingsskog och är tänkt att kosta totalt ca. 350 000 kronor, det kommer inte utgå någon kostnad till andelsägarna. För att kunna gå vidare med detta måste delägarna vara positiva till ett gemensamt GA, vi hade ett seminarium 6 oktober där en del av delägarna deltog. Det var övervägande positivt på seminariumet angående förrättning av vägarna. Det positiva gensvaret gör att vi går vidare i processen så att lantmäteriet kan påbörja sitt arbete.

Målet med att skapa en gemensamhetsanläggning är att säkerhetsställa befintliga jordägarvägar (byvägar och skogsvägar, godkända åtkomstvägar) inom privatskogen i Orsa i framtiden kan skötas på ett effektivt sätt vad gäller styrning, drift och underhåll

Om vi framtiden vill ha en högre standard på vägnätet är det andelstalsslängden som skall användas vid eventuell uttaxering för framtida förbättringar av vägsystemet.

LÄR DIG MER OM RÖJNING

Varför ska man röja?

Röjning kan jämföras med gallring i morotslandet. Man tar bort vissa individer för att satsa på andra, som då snabbare blir stora och kraftiga. Tillväxten fördelas på färre och grövre stammar, som blir möjliga att avverka tidigare. Röjning i plant- och ungskog ger alltså bättre ekonomi i både gallring och slutavverkning.

Varför ska man röja?

I röjningen har du möjlighet att påverka skötselinriktning genom att gynna vissa trädslag. Skog som inte röjs ger många klena stammar. Då en klen stam (liten volym) avverkas på ungefär samma tid som en grov stam (stor volym) blir avverkningen/gallringen dyrare per kubikmeter i ett oröjt bestånd. Dessutom förskjuts avverkningen framåt i tiden och hela omloppstiden förlängs. Skaderiskerna minskar eftersom grövre stammar motverkar både stormfällning och snöbrott.

Hur och när ska man röja?

Röjning kan utföras som enkelställning/plantröjning, d.v.s. när träden är under 1,3 m höga, eller som ungskogsröjning, när träden är över 1,3 m. Plantröjning görs vanligen efter självföryngring eller sådd, när uppslaget ofta är stort. Ungskogsröjning görs vanligen 1-2 ggr. Viktigt är att det inte utförs för sent.

– Normalt röjer vi planterade bestånd 1 gång och senast vid 3-5 m höjd. I självföryngrade bestånd gör vi först en enkelställning vid ca 1m höjd ner till 3-5000 stammar/ha. Därefter gör vi en slutröjning vid ca 3-5 m höjd och röjer ner till det stamantal som är lämpligt för ståndorten. Till exempel på T20 är målet att röja ner till 1.800–1.900 stammar/ha, säger Anders Frääs, skogsvårdsansvarig på Orsa besparingsskog.

Miljöhänsyn

Vid röjningen har man möjlighet att påverka miljöhänsynen genom att till exempel lämna enstaka träd som sälg, asp och rönn men också genom att lämna lite större områden oröjda som till exempel kantzoner mot bäckar eller blöta områden. Träd på forn- och kulturlämningar ska generellt röjas bort för att förhindra att rötterna senare spränger sönder lämningen.

Lagar

Skogsvårdslagen ställer inte krav på att röjning ska ske. Däremot anges vissa begränsningar om när grövre skog inte får kvarlämnas i skogen efter röjning, för att undvika massförökning av skadeinsekter.

Läs mer om vilka regler som gäller i Skogsvårdslagen §29:
www.skogsstyrelsen.se/Global/PUBLIKATIONER/svl/SVL%202014.pdf
eller rådfråga Skogsstyrelsen.

Material till denna artikel hämtat från Skogen & kraften, hösten, 2014.

En god investering

En bra röjning är en bra investering. Även om röjningen medför en kostnad idag kommer du redan i första gallringen märka resultatet av din röjningsinvestering i form av ett bättre netto. Redan här har du fått tillbaka pengarna för röjningen. Du kan själv räkna på din röjning med verktyget Röjninganalys. Se exemplet nedan. Ännu större vinster kommer på sikt, då ditt röjda bestånd blir stormfast och träden får mer värdefulla dimensioner och kvaliteter.

	Röjt	Oröjt
Förstagallring		
Ålder	45	40
Uttagen volym, m^3fub	40	39
Uttagen medelstam, m^3fub	0,080	0,043
Virkesintäkt	12.883 kr	12.621 kr
Avverkningskostnad	7.809 kr	12.116 kr
Diskonterad röjningsvinst (gallringsnetto diskonterat till röjningstillfället minus röjningskostnaden) 654 kr		
Senare gallringar och föryngringsavverkning, nettointäkter		
2:a gallring	5.843 kr	943 kr
3:e gallring	-	4.366 kr
Slutavverkning, 105 år	124.011 kr	65.859 kr
Diskonterad röjningsvinst, hela omloppstiden (alla netton av gallringar och slutavverkning diskontrat till röjningstillfället minus röjningskostnaden) 10.668 kr		

Tips!

Räkna på din röjning med verktyget röjningsanalys. Du hittar det på:
www.skogforsk.se/sv/KunskapDirekt/

> Röjning ger bättre ekonomi i gallring och slutavverkning.

Så här kontrollerar du antalet stammar

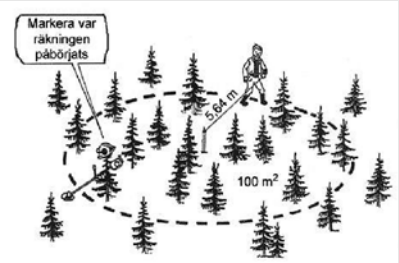

Uppföljning

Det är viktigt att löpande under röjningsarbetet kontrollera antalet stammar. Det kan man enkelt göra genom att räkna kvarvarande stammar i en cirkelyta med hjälp av ett snöre som är 5,64 m långt.

Kontroll av stamantal

- Lägg provytorna på olika ställen i ungskogen. Radien på provytan ska vara 5,64 m. Det får du genom att binda ett 5,64 m långt snöre på en stam som utgör mitten av provytan. Hela ytan av cirkeln blir då 100 m², d.v.s. en hundradels hektar.
- Räkna antalet stammar. Multiplicera med 100 och du får antalet stammar per hektar. Godkänt antal stammar beror på vilken röjning det är, se ovan, men antalet efter sista röjning bör vara ungefär 2000 st/hektar på medelgoda marker, d.v.s. ca 20 i medeltal per provyta.

Rekommenderat antal stammar efter slutröjning

SI	Stam/per hektar
G28 o T28+	2500
G26 o T26	2300
G24 o T24	2200
G22 o T22	2100
G20 o T20	2000
G18 o T18	1900
G16 o T16	1700
G14 o T14	1600
G12 o T12	1500

Foto Tobbe Nilsson.

Foto Tobbe Nilsson.

Så tar du hand om älgen efter skottet

Foto Anna Dahlgren.

Middagsförberedelserna börjar redan i skogen. För att inte förstöra de bästa köttbitarna ställer det krav på att jägaren skjuter ett perfekt skott. För när du väl har skjutit viltet, så är det ett livsmedel och den fortsatta hanteringen av viltet är helt avgörande för middagens utgång.

Allt börjar i skogen

Har man skjutit ett bra skott behöver man inte ha så bråttom att ta rätt på älgen. Är det däremot ett sämre skott så har man ungefär en timme på sig att passa djuret. Mag- och tarmpaketet ska alltid tas ut, men på bra skjutna djur kan man lämna de röda organen – hjärta, lever, lunga och njure – kvar i djuret. Passningen görs med plasthandskar eller en ren kniv och rena händer. God hygien är viktig! En del jaktlag kanske har utvalda jaktkamrater som hämtar de skjutna älgarna, men har man inte det kan djuret ligga kvar ett tag. Älgen ska då ligga så att det blir bra luftcirkulation i kroppshålan och köttet kan kylas ned. Kroppen får inte kylas ned för mycket – något att tänka på om det är minusgrader. Då sker en kylsammandragning av köttet; det tappar vatten, drar ihop sig och blir segt och torrt.

När man transporterar älgen till slaktladan är det bra om älgkroppen ligger luftigt. I slaktladan tar man ut de inre röda organen om de lämnats kvar i kroppen, flår och grovstyckar älgen. De första dygnen ska älgen hänga i ett utrymme där det är tio till tolv grader. Sedan flyttar man djuret till ett kylutrymme eller sänker temperaturen i det utrymme där älgen redan hänger till fyra, fem grader. Där kan den hänga i tio dagar. Hängningen görs både för att mörningsprocessen ska bryta ned en del av bindvävnaden och för att köttet ska mogna och få en bättre smak.

Mörning

Kött blir just kött först när muskelns fibrer drar ihop sig på grund av brist på syre. Detta tar olika lång tid beroende på djurkroppens storlek samt i vilken temperatur den hänger. I regel tar det mellan 24–48 timmar.

Viktigt är att inte chock-kyla djurkroppen. Flår man av skinnet i minusgrader och hänger sedan kroppen i minusgrader drar köttfibrerna ihop sig för fort med ett segt kött som resultat. Det spelar sedan ingen roll hur länge köttet får möra. Låt djurkroppen sakta kylas ned och låt den aldrig (under hela mörningsprocessen) hänga kallare än 4 plusgrader.

Dygnsgrader

Kött som ska möras så som till exempel älg, nöt, hjort och vildsvin bör hängmöras tills köttet uppnått minst 40 dygnsgrader. Dygnsgrader är medeltemperaturen gånger antal dygn. Hänger köttet i en medeltemperatur på fem grader bör det alltså hänga i minst åtta dygn för att uppnå en lämplig mörning. 40 dygnsgrader är ett minimum och köttet blir bättre av en längre hängning. Lämplig temperatur vid all hängning är 4-8 plusgrader. Ju längre hängning desto lägre temperatur. Köttet kan gärna hänga till 60 dygnsgrader. De som jobbar mycket med slakt och har det som yrke kan ibland låta nötkött hänga till 80 dygnsgrader. Det är ganska extremt men det gör köttet mycket mört och fint. Det är kostsamt då det vid denna långa hängning sker en viktminskning i form av avdunstad vätska.

Om slakten skett på ett hygieniskt sätt och om utrymmet där djuret hänger är rent så kan slaktkroppen hänga längre. Har bakterier angripit köttet är det inte säkert att det kan hänga till 40 dygnsgrader innan förruttnelseprocessen påbörjas. Då blir det bråttom med styckningen.

Styckning – delning

Innan styckningen börjar kan djurkroppen delas i två på längden. Det görs lättast när djuret hänger med en köttkrok i vardera hälsena. Man sågar sedan (till exempel med en tigersåg med fintandat blad) genom ryggraden från bakdel till hals. Sedan ska djurkroppen delas i fram- respektive bakdel.

Större djur som nöt och älg (även kronhjort) delas mellan tionde och elfte revbenet framifrån räknat. Viktigt är att alltid skära i kött och att enbart såga i själva benet.

Nästa steg är finstyckningen

Många gånger kan det vara bättre och mer hygieniskt att finstycka älgdelarna hängande i slaktgalgen eller i en krok. Man kan sortera de olika bitarna i siffer- eller namnmärkta plastbackar. De

Skogens skafferi

PULLED MOOSE

Pulled pork har det senaste året blivit omåttligt populärt, och det går lika bra att tillaga det av älgkött som av fläskkarré. Helst av bitar med lite grövre fibrer. Namnet ”pulled” kommer av engelskans dra vilket menas att köttet ska ”dras” isär.

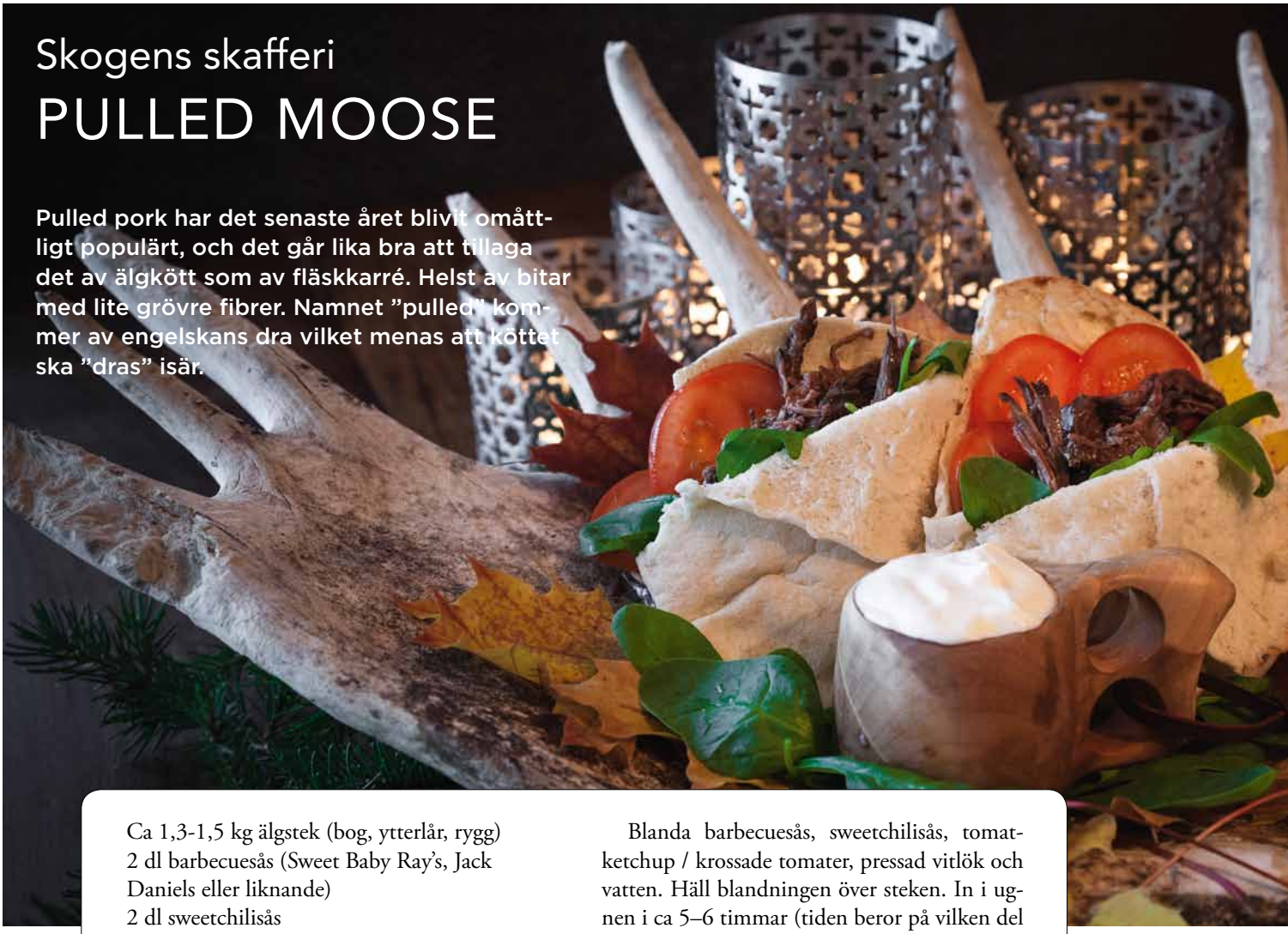

Foto Tobbe Nilsson.

Ca 1,3-1,5 kg älgstek (bog, ytterlår, rygg)
2 dl barbecuesås (Sweet Baby Ray's, Jack Daniels eller liknande)
2 dl sweetchilisås
1 dl tomatketchup eller krossade tomater
1 stor gul lök
2-3 vitlöksklyftor
3 dl vatten
Salt, peppar, paprikapulver

Sätt ugnen på 120 grader. Blanda salt, peppar och paprikapulver och gnid in steken med dessa. Lägg steken i en ugnssäker gryta som är tillräckligt stor. Skiva löken och lägg runt om steken.

Blanda barbecuesås, sweetchilisås, tomatketchup / krossade tomater, pressad vitlök och vatten. Häll blandningen över steken. In i ugnen i ca 5–6 timmar (tiden beror på vilken del från älgen du använder).

Köttet är klart när det enkelt går att dra isär i strimlor och är riktigt mört! Servera köttet i pitabröd med sallad och vitlökssås.

Vitlökssås

5 dl turkisk yoghurt
2 vitlöksklyftor
2 msk majonnäs
salt och peppar

bästa bitarna – ryggbiff, filé, rostbiff och innanlår – kan man laga biffar eller göra helstek av. Ytterlår, bogstek och fransyska används till stekar och bringa, lägg och halskött blir kokkött, grytbitar eller färs. Ben med köttrester och märgben kokas till buljong. Köttet närmast skotthålet kan man koka till hundmat.

Frys in snabbt – tina långsamt

När man fryser in kött ska man frysa det snabbt, så att köttet inte tappar vatten. Om man fyller frysen med varmt kött finns det risk att köttet tappar vatten och blir torrt. När du tinar köttet ska det tina långsamt, återigen för att det inte ska tappa vatten. Det är bäst att tina kött i kylen och det kan ta närmare två dygn.

Att vakuumförpacka kött är ett bra alternativ eftersom det ökar hållbarheten. Älgkött som är vakuumförpackat kan man ha i frysen i flera år. Det är inte farligt att äta gammalt kött, däremot kan det smaka sämre. Ett alternativ om man inte har en vakuumförpackare kan vara att linda in köttet med frysfolie, lägga det i en fryspåse som man suger ur så mycket luft som möjligt. Förpacka köttet lufttätt så torkar det inte ut.

Tips! Är man tveksam om köttet är bra eller inte kan man skära ut några bitar och koka det i vatten. Luktar det då gott så smakar det bra och tvärtom!

Metoder att bevara kött efter slakt:

- Frysning
- Inkokning
- Rökning
- Saltning
- Torkning

Material till denna artikel hämtat från Skogen & kraften, våren 2016.
Receptet på Pulled Moose från hösten 2014.

Från kottar till fastigheter

– Sven-Erik Sjöberg går i pension

Det finns inte många nu yrkesverksamma skogsmän som varit med om hela utvecklingen från när kottar plockades fritt i skogen för att få fram frö ända till användandet av moderna värmeväxthus för plantproduktion med odlingssystemen Paperpot, Flexipot och nu senast Starpot.

Sven-Erik Sjöberg, vid Orsa Besparingsskog, är en av dem som var med redan på 80-talet när fröplantagerna började komma och Besparingsskogen gick in som delägare först i Solvarboplantagen och därefter i de stora fröplantageprogrammen.

– Det gjorde vi för att få fram förädlat frö av bättre kvalitet och tillväxt samt jämnare tillslag av plantorna. På plantskolan var vi på 80-talet som flest 35 personer under juni månad. Vi började med ett värmeväxthus och två mindre växthus samt flera långnattsanläggningar och plantfrys, minns Sven-Erik.

Tallheds plantskola

Sven-Erik Sjöbergs första arbete på Orsa Besparingsskog var som plantskolechef vid Tallheds plantskola. Han började 1 augusti 1985 och huvuduppgiften var att odla fram bra skogsplantor till Besparingsskogarna i norra länsdelen och även till enskilda skogsägare i Orsa.

– Plantskolejobbet var bra och omväxlande. Man var, precis som plantorna, utsatt för både väder och vind, säger Sven-Erik.

Nu, drygt 31 år senare, ska han gå i pension.

– Jag får väl passa mig så jag inte blir en sån där upptagen pensionär som alla varnar en för att bli, säger han och ler.

Ny arbetsplats – förvaltningskontoret

2002 blev förvaltningskontoret nya arbetsplatsen och arbetsuppgifterna bestod av fältinventering för att ta fram skogsbruksplaner till delägarna för att söka ut bestånd med röjningsbehov. När Skogsvårdslagens röjningsplikt försvann 1993 röjdes det alldeles för lite, minns Sven-Erik.

– Som minst var vi nere i 300 hektar i Orsa. Behovet var minst 700 hektar per år. När röjningsprojektet var som störst röjdes det 1200 hektar. Det avslutades år 2012 då hela kommunen var genomgången. Nu röjs det 400 hektar per år, vilket borde vara nästan det dubbla.

Parallellt med arbetet i plan- och röjningsprojektet fick han år 2008 också Jordägarnämndens uppdrag att bland annat administrera bidragen till delägarna.

Sven-Erik Sjöberg.

Att anordna EU-utbildningar i allt från data och gallring till kulturmiljövård har liksom arbetsmiljöfrågor legat på Sven-Eriks bord från 2003.

– Arbetsmiljö är ett stort och viktigt område för hela Besparingsskogen och där har jag jobbat med skyddsronder och rapportering av tillbud för att undvika olycksfall, vilket vi varit förskonade ifrån. Vi har också certifikat för heta arbeten, truckkort m.m. påpekar Sven-Erik Sjöberg.

Sedan 2012 arbetar han även med fastighetsfrågor som värdering, inköp och kontraktsskrivning och till viss del försäljning av fastigheter.

Personliga möten och kontakter

Vad har då varit roligast under alla år?

– Alla möten med kollegor och delägarkontakterna liksom arbetets omväxlande karaktär, säger Sven-Erik direkt. Man kan ana en ödmjuk stolthet över att ha uträttat en gärning åt bygden efter arbete på Besparingsskogen under lång tid.

Han saknar inte sånt som varit utan försöker att leva i nuet. Den stundande pensionen ser han fram emot, för att få mer tid till den egna skogsfastigheten där han bland annat ska röja och gå upp rågångar. Sven-Erik Sjöberg får nog akta sig så han inte blir en sån där ”upptagen pensionär” som alla varnat honom för.

– Älgjakt och kanske lite småviltjakt framåt finns också med i planerna. Sen har jag ju hus, trädgård och sommarstuga och hoppas dessutom på att kunna göra någon resa ibland, säger han avslutande.

Mot nya utmaningar!

Fredrik Eriksson påbörjade sin anställning hos oss på besparingsskogen under sensommaren 2014. Fredrik har sedan dess arbetat med operativ planering och på senare tid även med åtkomstvägar. Från hösten 2016 innehar Fredrik en ny roll i organisationen och han kommer nu att ta ett helhetsansvar för den skogliga planeringen samt överta ansvaret som jordägarnämndens tjänsteman efter Sven-Erik Sjöberg. Då Fredrik har en fältbaserad tjänst träffas han säkrast på jordägarkontoret på onsdagar.

Orsa Besparingsskogs verksamhetsplan (VP) för 2017

Allmänningsstyrelsens inriktning är att Orsa Besparingsskog skall klara en mellan åren varierande avverkningsvolym. Strategin är att under år med gynnsamma virkespriser öka avverkningsvolymen och under år med lägre virkespriser minska avverkningsvolymen. För att säkerställa ett uthålligt brukande ska avverkningsnivån över tid balansera med antagen hushållningsplan.

Skogen

Nu gällande hushållningsplan som innebär en årlig avverkning omkring 140 000 m³fub antogs vid vårstämman 2012 och gäller tillsvidare, dock som längst till 2021. Nuvarande bedömning är att avverkningsnivån ligger något högt för att kunna betraktas som uthållig och med anledning av detta har arbetet med en ny hushållningsplan inletts under 2016. De första indikationerna visar att nivån sannolikt bör sänkas till ca 120 000 m³fub per år. Ett slutgiltigt förslag till en ny hushållningsplan förväntas kunna presenteras under 2017.

Sågverken i vårt område, som för vår ekonomi är de viktigaste köparna, signalerar ökat råvarubehov och framtidstro. Dock har en osäkerhet runt prisbilden på timmer byggts upp under hösten och flera av våra sågverkskunder har aviserat kommande prissänkningar på talltimmer, främst med anledning av oro på färdigvarumarknaden i Nordafrika. Ökat råvarubehov och lokal marknadspositionering förväntas dock motverka prissänkningen något. Beträffande massaved börjar pågående och planerade expansionsinvesteringar i pappers- och massaindustrin märkas i vår marknad, främst genom nya avsättningsmöjligheter. En övergripande inriktning för 2017 är att söka och etablera nya affärsrelationer utanför ordinarie fångstområde.

Med vägledning av pågående avverkningsberäkning, förväntad utveckling på virkesmarknaden och nuvarande prisnivå planerar vi att avverka 118 000 m³fub. All avverkning är planerad som leveransvirke, dvs. avverkning utförs antingen av vår egen gallringsgrupp eller någon av de entreprenörsgrupper vi har kontrakterade. Drygt 8 % av volymen planeras komma från gallring, huvudsakligen förstagallring. Intäkterna för leveransvirke 2017 budgeteras till 49,2 Mkr. Vi räknar med oförändrade avverkningskostnader per kubikmeter i slutavverkning, men högre skördarkostnader i gallring som en effekt av högre andel förstagallring. Beträffande omkostnader planerar vi en något höjd kostnadsnivå för drivningsvägar, främst beroende av ökad nybrytning. Totala kostnaden för våra egna vägar planeras med hänsyn tagen till erhållna bidrag bli 1,2 Mkr. Budget för avverkningskostnader totalt, inklusive omkostnader sänks till 16,3 Mkr.

Skogsvård är som alltid ett prioriterat område och den totala budgeten uppgår till 9,1 Mkr, inklusive gödsling. Markberednings-, planterings- och röjningsarealerna minskar marginellt jämfört med föregående år. Även i år planerar vi grävsådd på våra stenigaste föryngringsarealer, planerad areal är 70 ha. Hyggesbränningen är fortsatt prioriterad, huvudsakligen för den stora naturvårdsnytta åtgärden har. Vi planerar bränna 20 ha. Vi fortsätter att inrikta gödslingsinsatsen mot 50-60-åriga bestånd, där gödslingseffekten enligt nyare forskning förväntas bli störst. Vi planerar för kommande år att öka gödslingsarealen till 550 ha.

Skogens totala kostnader förväntas minska med 3,5 Mkr i jämförelse med föregående års budget, huvudsakligen kan det härledas till lägre avverkade volymer, en lägre gallringsandel och minskade skogsvårdsåtgärder. Intäkterna förväntas minska med 2,6 Mkr, vilket till största del förklaras av en lägre avverkningsvolym och en budgeterad prissänkning för timmer.

Plantskolan

Tallheds plantskola planerar så in 93 miljoner plantor, vilket är en sänkning med 2 miljoner plantor jämfört med årsgenomsnittet för perioden 2012-2015. Sänkningen är en anpassning till en

för verksamheten uthållig nivå. Kapacitet och flexibilitet för att under begränsad tid öka produktionen finns fortsatt kvar. Kostnaderna för insatsvaror som frö, torv och emballage sänks i relation till den lägre produktionen. Vi får fortsatt bristfälliga underlag för förväntad kostnad för skötsel av fröplantagerna, varför förväntad kostnad för frö, vilket utgör en betydande del av plantskolans kostnad, är svår att förutse. Avskrivningarna minskar fortsatt. Resultatet för år 2017 förväntas bli 1,6 Mkr. Tallheds plantskola planerar för begränsade investeringar, främst byte av oljepannor.

Fastigheter

Beträffande fastigheter förväntas kostnaderna ligga i nivå med budget 2016. Fastighetsavdelningens kostnader innefattar även budgeterade kostnader för kulturminnesvård. I fastighetskostnader ingår även en del lönekostnader för kollektivanställd personal. Våra fastighetskostnaderna för 2017 netto budgeteras till 0,7 Mkr.

Jakt och fiske

Målsättningen för både jakt och fiske är fortsatt att få kostnadstäckning för de förmånliga villkor som erbjuds delägare och ortsbor. Intäkter för betaljakt kommer främst från extern björn- och fågeljakt, men i en viss utsträckning även från älgjakt. Även årets budget innefattar intäkter och kostnader för korttidsuthyrning av stugor eftersom dessa i praktiken är kopplade till upplåtelser av jakt och fiske. Budget för jakt och fiske ger ett överskott på 0,1 Mkr, dvs i det närmaste uppnås målsättningen att intäkter och kostnader skall balanseras.

Kraft

Tidigare år har budget för kraftintäkter innefattat enbart vederlagskraft. Från 2012 ingår även elintäkter från vindkraft. Vattenkraftverken ligger i ett separat bolag med egen budget. Personal knutna till vattenkraft är anställda av Orsa Besparingsskog. Kostnader hänförliga till vattenkraft faktureras därför vidare till bolaget och återfinns på motsvarande sätt som för andra legoarbeten både som intäkter och motsvarande kostnader. Totalt beräknas kraften ge ett resultat på 0,4 Mkr.

Gemensamt

Gemensamma kostnader budgeteras i stort sett oförändrade. Budgeten inrymmer bl.a. byte av ekonomisystem, delar av de skogliga systemen samt ny hemsida.

Den bidragsbudget som jordägarnämnden äskat uppgår 2017 till 8,4 Mkr, vilket är 2,6 Mkr högre jämfört med budget 2016. Ökningen kan i sin helhet härledas till att jordägarnämnden äskar 3,0 Mkr för att finansiera uppstart av projekt delägarförvaltning. Satsningen på åtkomstvägar fortsätter, anslaget för nya åtkomstvägar föreslås till 1,0 Mkr. Insatsen på projekt befintliga åtkomstvägar föreslås en sänkning till 0,2 Mkr.

Jordägarnämnden

Till jordägarnämndens budget för bidrag under 2017 på totalt 8,4 Mkr kommer kostnader för Jordägarvägar för 12,3 Mkr inklusive externa bidrag. Under 2017 planeras således satsningar för delägarna och bygden för 20,7 Mkr. Av denna satsning förväntas 3,2 Mkr finansieras genom stats- och kommunbidrag.

BUDGET 2017	Utfall 2015	Budget 2016	Budget 2017
Rörelsens intäkter m m			
Nettoomsättning	65 960	74 609	70 628
Förändring av lager av produkter i arbete, färdiga varor	19	-	-
Övriga rörelseintäkter	994	600	600
Summa intäkter m m	**66 973**	**75 209**	**71 228**
Rörelsens kostnader			
Råvaror och förnödenheter	-4 536	-5 350	-5 050
Övriga externa kostnader	-34 176	-35 081	-32 761
Personalkostnader	-15 870	-16 481	-16 100
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar	-3 743	-3 880	-3 650
Summa rörelsens kostnader	**-58 325**	**-60 792**	**-57 561**
Rörelseresultat	**8 648**	**14 417**	**13 667**
Jordägarnämnden	-3 454	-5 759	-5 409
Projekt delägarhjälp	-	-	-3 000
Jordägarvägar	-7 613	-8 768	-9 125
Summa till delägare	**-11 067**	**-14 527**	**-17 534**
Resultat efter bidrag till delägare	**-2 419**	**-110**	**-3 867**
Resultat från finansiella investeringar			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	1 635	443	800
Räntekostnader och liknande resultatposter	-12	-	-
Summa resultat från finansiella investeringar	**1 623**	**443**	**800**
Resultat efter finansiella poster	**-796**	**333**	**-3 067**

Jordägarvägar

Vägavdelningen ansvarar förutom för jordägarvägar även för utförandet av de åtgärder som skogsavdelningen avropar på besparingsskogens egna vägar. Förutom detta har vägavdelningen åtagit sig utförandeansvar för några externa uppdrag. Vägavdelningen har gjort upp en långsiktig plan med indelning i vägklasser för att möjliggöra en planlagd och rationell skötsel. Vi fortsätter åtgärder på huvudvägar, dvs. klass 1, 2 och 3 vägar. Dikning av byvägar fortsätter liksom klippning och grusning av skogsbilvägar enligt plan. Sommarunderhåll av bidragsvägar ökar och föreslås ligga på 2,4 Mkr. Satsningen på skogsvägar är i stort sett oförändrad från 2016 liksom budgeten för större underhållsåtgärder. Totalt hamnar vägavdelningens budget på 9,1 Mkr. Stats- och kommunbidragen väntas bli 3,2 Mkr, vilket innebär att den totala satsningen på jordägarvägar under 2017 planeras bli 12,3 Mkr.

Eftersom rörelseresultatet för 2017 budgeteras till 13,7 Mkr. innebär budget för 2017 ett underskott efter bidrag på 3,9 Mkr. Detta innebär att bidrag som enligt budget utgår till delägare och bygd läggs 3,9 Mkr högre än budgeterat överskott från vårt skogsbruk, som enligt lag och reglemente skall finansiera bidragen. Underskottet täcks av tidigare upparbetat överskott.

För 2017 budgeteras Orsa Besparingsskogs resultat efter finansiella poster till – 3,1 Mkr

Orsa 2016-10-06
Allmänningsstyrelsen

Skogen	Utfall 2015	Budget 2016	Budget 2017
Avverkade volymer			
m³fub totalt	112 475	126 500	118 000
m³fub gallring	23 995	28 500	10 000
m³fub slutavverkning	88 480	98 000	108 000
m³fub rotpost	-	-	-
GA%	21%	23%	8%
Inmätta volymer			
m³fub totalt	115 565	126 500	118 600

Skogen	Utfall 2015	Budget 2016	Budget 2017
Virkesintäkter mm	45 560	51 847	49 250
Summa intäkter	**45 560**	**51 847**	**49 250**
Avverkningskostnader	-17 884	-18 864	-16 289
Skogsvård	-6 693	-7 831	-7 337
Gödsling	-1 276	-1 595	-1 727
Vägar	-1 552	-1 200	-1 200
Administration mm	-3 597	-3 775	-3 220
Summa kostnader	**-31 002**	**-33 265**	**-29 773**
Resultat	**14 558**	**18 582**	**19 478**

Plantskolan	Utfall 2015	Budget 2016	Budget 2017
Antal plantor			
Insådda	**11 079 180**	**11 600 000**	**9 397 080**
Sålda externt	7 266 262	9 600 000	7 500 000
Sålda internt	1 733 880	2 000 000	1 500 000
Sålda totalt	**9 000 142**	**11 600 000**	**9 000 000**

Plantskolan	Utfall 2015	Budget 2016	Budget 2017
Externa intäkter	7 801	9 860	8 225
Interna intäkter	2 533	2 645	2 375
Summa intäkter	**10 334**	**12 505**	**10 600**
Rörliga kostnader	-2 795	-2 985	-2 740
Lagerförändring	735	-	-
Fastighetskostnader	-414	-555	-498
Personalkostnader	-2 853	-2 936	-3 030
Övriga kostnader	-1 714	-1 517	-1 562
Avskrivningar	-1 340	-1 350	-1 170
Kostnader för plantskolan	**-8 381**	**-9 343**	**-9 000**
Resultat	**1 953**	**3 162**	**1 600**

Utförsäljning av böcker
på jordägarkontoret

Diverse titlar 100 kr/st

Besök kontoret eller kontakta
Anna Fransson 0250-55 26 04

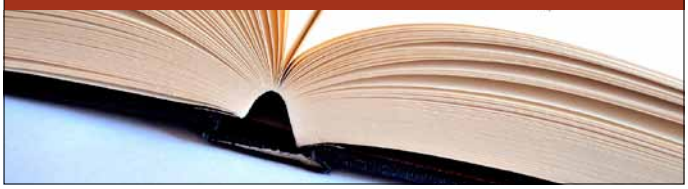

Fastigheter	Utfall 2015	Budget 2016	Budget 2017
Fastighetsintäkter	187	139	139
Jakt- och fiskeintäkter	1 782	2 250	2 219
Kraftintäkter	3 484	3 635	3 845
Summa intäkter	**5 453**	**6 024**	**6 203**
Kostnader för fastigheter	-567	-843	-828
Jakt- och fiskekostnader	-1 995	-2 127	-2 146
Kraftkostnader	-3 223	-3 240	-3 470
Summa kostnader	**-5 785**	**-6 210**	**-6 444**
Resultat	**-332**	**-187**	**-241**

Gemensamt och lego	Utfall 2015	Budget 2016	Budget 2017
Försäljn av tjänster och varor	92	78	52
Legoarbeten	6 903	6 800	6 900
Reavinster	201	-	-
Summa intäkter	**7 196**	**6 878**	**6 952**
Personalkostnader	-4 821	-4 490	-3 885
Gemensamma kostnader	-3 108	-2 778	-3 387
Kostnader för legoarbeten	-6 798	-6 750	-6 850
Summa kostnader	**-14 727**	**-14 018**	**-14 122**
Resultat	**-7 531**	**-7 140**	**-7 170**

Jordägarnämnden	Utfall 2015	Budget 2016	Budget 2017
Kostnader			
Bidrag jordbruk	-1 075	-1 159	-1 159
Bidrag skogsbruk	-840	-1 370	-1 360
Röjning	-593	-600	-600
Planläggning	-19	-30	-30
Övriga bidrag	-392	-520	-510
Kulturvård och dylikt	-22	-50	-50
Projekt vägar	-113	-1 560	-1 200
Förvaltning delägarfastigheter	-	-	-3 000
Administration	-171	-290	-320
Nämndearvoden	-229	-180	-180
Summa kostnader	**-3 454**	**-5 759**	**-8 409**
Resultat	**-3 454**	**-5 759**	**-8 409**

Jordägarvägar	Utfall 2015	Budget 2016	Budget 2017
Intäkter	**3 071**	**3 200**	**3 200**
Kostnader			
Kostnader för bidragsvägar	-4 387	-4 843	-5 235
Kostnader för skogsvägar	-5 308	-5 775	-5 840
Täktverksamhet	-39	-50	-100
Administration	-1 261	-1 100	-1 150
Ej omfördelade kostnader	311	-200	-
Summa kostnader	**-10 684**	**-11 968**	**-12 325**
Resultat	**-7 613**	**-8 768**	**-9 125**

Finansnetto	Utfall 2015	Budget 2016	Budget 2017
Intäkter	**1 635**	**443**	**800**
Summa kostnader	**-12**	**-**	**-**
Resultat	**1 623**	**443**	**800**

Orsa Besparingsskog

B

SVERIGE
PORTO BETALT

Avsändare: Orsa Besparingsskog, Box 55, 794 21 Orsa

Kungörelse av Jordägarstämma torsdagen den 24 nov 2016

Ordinarie höststämma med Orsa Besparingsskog hålls på Hembygdsgården i Orsa torsdagen den 24 november 2016 kl. 18.00.

Ärenden

1. Stämmans öppnande, fråga om stämman blivit i behörig ordning kungjord.
2. Val av justeringsmän.
3. Fastställande av röstlängd.
4. Redovisning av allmänningsstyrelsens budget för år 2017.
5. Jordägarnämndens förslag till bidrag för år 2017.
6. Fastställande av Jordägarnämndens förslag till bidragsbudget för år 2017.
7. Valberedningens förslag till arvoden för förtroendevalda.
8. Val av 1-3 revisorer för år 2017, varav minst en skall vara auktoriserad. Mandattiden går ut för Mats Niss Jonsson, Curt Wiik och Jan Lovén.
9. Stämman avslutas.

Till ärendena hörande handlingar finns tillgängliga under 17 dagar före stämman på jordägarkontoret i Orsa. Handlingar finns från samma tidpunkt tillgängliga på vår hemsida www.orsabesparingsskog.se

Den som vid stämman avser att företräda samägd fastighet skall förete fullmakt från samtliga andelsägare. Ställföreträdare för samägd fastighet skall förete av inskrivningsmyndigheten utfärdat bevis om förordnande som ställföreträdare.

För upprättande av röstlängd skall delägare, som avser att delta i omröstningar eller lämna förslag vid stämman, anmäla detta till Besparingsskogens kontor, tel 0250-55 26 00 eller info@orsaskog.se, senast onsdagen den 23 november 2016 före kl 16.00. OBS! Anmälan efter denna tidpunkt godkänns inte!

Orsa den 6 oktober 2016.
ALLMÄNNINGSSTYRELSEN

Efter ordinarie stämma är tid avsatt för information samt frågor till förvaltning, allmänningsstyrelse och jordägarnämnd.

Orsa Besparingsskog

Skogsförvaltare
Joakim Myhrman 0250-55 26 01
Ekonomi
Anna-Karin Göthe..... 0250-55 26 02
Redovisning
Anna Fransson 0250-55 26 04
Jordägarbidrag
Fredrik Eriksson 0250-55 26 39

Tallheds Plantskola
Tallhed, Box 55, 794 21 ORSA
Bror Nilsson.....0250-55 26 11
Fax..... 0250-55 00 28

Vattenkraft Hudiksvall
Jan-Olof Sjölander..... 0250-55 26 28
Bernt Larsson 0250-55 26 29

Ordf. Allmänningsstyrelsen
Per-Erik Wiik 0250-55 26 26
Ordf. Jordägarnämnden
Christina Bengts 0250-59 41 20

Vägmästare
Anna Hassis Stäbis 0250-55 26 07

Noppikoski
Avverkning
Tomas Liljeberg 0250-55 26 06
Skogsvård
Anders Fråäs..... 0250-55 26 05
Fastigheter, Jakt, Fiske
Lars Karlsson..... 0250-55 26 09

Planläggning
Fredrik Eriksson..... 0250-55 26 39

Fiske/Stuguthyrning
Jan Eriksson..... 0250-55 26 23

Fax 0250-421 96 · www.orsabesparingsskog.se · Kung Gustafs Väg 7, Box 55 · 794 21 Orsa

Nästa nummer

av Jordägaren
kommer i maj 2017.

Har du några funderingar eller synpunkter – skicka dem under adress:

Orsa Besparingsskog
Box 55
794 21 Orsa

eller e-post: info@orsaskog.se

stuart.pro Miljömärkt trycksak 3041 0203. Klimatkompenserat papper www.antalis.se